XXIV. évfolyam. Veszprém. 1916. október 29. 44. szám.

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.

Hirdetések ara: Egész oldal 32 kor., feloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Stürgkh. Az osztrák miniszterelnök meggyilkolása még e verben uszó, háborus zajtól hangos világban is kinos megdöbbenést keltett. A gyilkosság áldozatáról még ellenfelei is azt mondják, hogy nobilis, kötelességtudó, konciliáns természetű, puritán jellemű ember volt, aki a más meggyőződésüekre is önkénytelen tiszteletet parancsolt maga iránt. A gyilkosról pedig még barátai is azt mondják, hogy a radikális irányzatnak türelmetlenséggel terhelt harcosa, aki cselekedeteiben talán nem is volt beszámítható. Egy azonban bizonyos, hogy: gyáva gyilkos. Hogy a radikalis eszmék tették-e őt beszámíthatatlanná, vagy beszámíthatatlansága vezette őt a radikalis csoportba? ezt a kérdést fejtörés és megfejtés végett ajánljuk azoknak a jó politikus urainknak, akik ebben az amúgy is egő, ezer bajjal teli világban a radikális politika erveny sitesei sürgetik. *(szl.)*

Az Oltáregylet és a menekültek.

(Dr. L.) A megdöbbenés moraja zúgott a hazán végig, mikor kincses Erdélyország határán megdördültek az ágyuk. A mi véreink voltak veszedelemben, a mi drága magyar koronánk ékes gyöngye rabló hordák kezébe került. A negyvennyolcas idők szomorú véres árnyai keltek ki sirjaikból, a nagyenyedi, deési vérengzések emléke lebegett szemeink előtt. Királyi szó szentsége ringatta a veszélyeztetett határ becsületes magyarságát balga reménybe, kormányrendeletek nyugtatták meg a vagyonukért, családjukért aggódó békés öregeket. A „román sasok" orvul csaptak le a mit sem sejtő áldozatokra, pánikszerű vad rémülettel szoritotta az anya kebelére beteg gyermekét, s csak hosszas, furiáktól hajtott futás után vette észre, hogy üres pályát szorongatnak fásult karjai, hogy magzata kihült tetemét ringatja térdén. Ilyen menekülés borzalmait csak az tudja igazán elképzelni, aki maga is tanuja volt a szomoru képnek...

De félre a nyomasztó emlékkel! A vasutak, melyek oly izgalmas összevisszaságban hozták felenk ezelőtt pár héttel Erdély megpróbáltatásának vértelen arcu tanuit, ma fenséges biztonsággal viszik őket vissza az elhagyott tüzhelyhez, a megszakgatott röghöz, melynek határait a székely oroszlánok védik, melyhez most már kétszeres szeretettel vonzódunk. Ma már mint rossz álom fásult emléke él előttünk a közöttünk szánalmas köntösben, megtepetten imbolygó menekültek képe, kik sebesült, rokkant harcosaink mellett a mi nyugalmas, védett fészkünkbe vetitették a hadakjárta vidékek gyászos végzetét. A Dunántul városainak, falvainak lakossága szeretettel ölelte keblére hontalan testvéreit.

Ahhoz eléggé fegyelmezettek nem vagyunk, hogy a jól átgondolt hatósági intézkedések eredményesen végrehajthatók is legyenek. De a társadalom, a törvény korlátain belül dobogó emberies sziv igyekezett gyors segéllyel pótolni a hiányokat. Mig egyik rendelet a másik után rendelkezett, de keveset segitett, azalatt a jószivü emberek keze megmozdult, s kenyeret adott a szükölködőknek, ruhát a ruhátlanoknak, vigasztalást a sorsüldözötteknek.

Előttem fekszik a veszprémi Oltáregylet kimutatása. Felelevenedik előttem a kép, amint ennek az egyesületnek lelke, az őszhaju felszentelt püspök házról-házra kilincselt, hogy hajlékot biztositson a hajléktalanoknak. Látom az egyesület buzgó vezetőit, amint fáradhatatlanul agitálnak, hogy használt ruhákat gyüjtsenek. Városunk nemes-lelkü asszonyai, ennek az Oltáregyletnek áldozatos tagjai, a varrógép fölé görnyedve ruhákat készitettek. A gondosan ápolt kezekben égett a munka, a rózsás körmök fércek huzkodásában fáradtak. Pedig most nem puha selyembe himezték a mennyország gyönyörüségét, nem omlós batisztra varrták a habkönnyü csipket, hanem durva, szines kretonból, flanellból készitettek prózai ruhadarabokat. Áldottak a kezek, amelyek most nem az Ur megszentelt hajlékát diszitik ékes

A próféta hív.

Irta: **László Zoltán.**

VIII.

Emberevők.

Mélyen aludtam, mert a tábori telefon bugása még a kintebb pihenő őröket is a segédtiszti szobába csődítette s én még sem hallottam. Ugy keltettek föl. Két nap s éjjel egyfolytában szolgálatban lenni, nem gyerekjáték s nem csoda, ha a harmadik estén Orpheus ölelő karjai nem eresztik el a halandót.

Végre a fülemhez emeltem a kagylót:

— Hallo-o-o! Ki az?

— K... Kój; tábori ügyeletes tiszt; ... hadosztály!

— Itt inspekciós tiszt! Mi tetszik?

— Nem hivatalos. Hadnagy ur személyesen beszél?

— Személyesen. B. bajtárs van a telefonnál?

— No végre, Kamerad, hogy megismered a hangomat.

— Hát mi történt, talán bajban vagytok?

— Dehogyis. Megint érdekes fogolyszállitmány érkezett, van köztük mindenféle árnyalatból. Átjöhetnél, megtekinteni ezt a menazsériát, amelyet az angolok a porosz militarizmus letiprására állitottak össze.

— Hány napig maradnak nálatok?

— Egy hétig, aztán küldjük őket Döberitzbe.

— Két nap alatt eléríek benneteket lóháton, mi?

— Háromnapi lovaglás, de akkor is szoritsd a paripádat.

— Nem bánom. Kiküldetem magamat járőrbe és terepszemlére, egy hétre. Megkerem a dandarparancsnokot, szivesen elenged. Ugyis egyheti leváltásom soron van. Tehát holnaputan indulok. Isten veled!

— Servus! Gott strafe England!

A beszélgetés németül folyt, mint a befejező mondat mutatja.

B. főhadnagy, a K... Kój-i német császári katonai kirendeltség adjutánsa volt, aki fölhivott: a menázséria megtekintésére.

Egy év óta nem láttam a porosz bajtársat s csak midőn néhány hét előtt véletlenül megtudta, hogy közelében vagyok (lehetett kétszáz kilométer), hivott néhányszor a telefonhoz. Tudta, hogy érdeklődöm az ethnográfia iránt s ez okból invitált el magához.

A brigadéros eszes és jó ember volt, bajtársi érzésű, aki szivesen beleegyezett a kirándulásba, hisz ellenség akkortájt nem háborgatta nyugalmunkat, legalább az én vidékemen nem.

Egy lovas járőr kiséretében, kellő kenyérrel és konzervával ellátva, harmadnap hajnalán utnak indultunk. Késő estig alig pihentünk. Eső nem volt, a jó idő kedvezett s igy utunk elé akadály nem került. Tizenhat órát, sőt utolsó nap huszonegy órát nyeregben ülni, még a magamfajta lovasnak is elég, pedig lovagolni elébb tudtam, mint olvasni meg irni. Mégis utóbbi lett a kenyerem. Ilyen szeszélyes a Kizmet, pedig a Balaton táján nem is hiszünk benne.

A háromnapos lovaglás alatt különös dolgot nem láttunk. Egy-egy járőr, egy-egy előretolt előőrs, melléttünk elballagó málhás állatok, éhesen, soványan, fáradtan, egy-egy jó képü tul a dunai honvéd, makrapipával szájában. Itt-ott elkérik a jelszót, a nyilt parancsot, az igazolványt, amit a magyar katona javithatlan konzekvenciával legitimációnak nevez, Legitimation helyett.

Az ut (természetesen relativ fogalom) mellett egy-egy marha vagy ló csontváza, egy összetört szekér vagy feldőlt gépkocsi, nehogy elfelejtsük, hogy háboru van.

Karahán alatt lovasok ügetnek velünk szemben. Harman. Elől egy tábori lelkész, mögötte két marcona honvéd. Ni-ni, hisz ez a János páter, a ... -es honvédek papja, a balatonmelléki ember, ő is megismer:

— Hová pajtás?

— A németekhez!

— Tán angolt akarsz vacsorázni?

— Meg lehet!

Leugrottunk és összeölelkeztünk. Délre járt az idő, hát hadd legyen egy kis raszt.

— Van-e harapni való? — kérdeztem a földit.

— Van bizony, hazai szalonna, füstült oldalas és dörgicsei bor.

— És komisz kenyér?

— Fehér buzakenyér, máma jóllakhatsz.

Tüzet raktunk, letelepedtünk s olyan kis murit rögtönöztünk, hogy még most is emlegetem. Azért kellett aztán az utolsó nap huszonegy órát nyargalni, mert különben el nem érem a németeket. Késő délutánig együtt voltunk a páterrel, emlegetvén a boldog jó időket, a mi szükebb pátriánkat: a Bakonyt, a Balatont.

Lesz még egyszer ünnep a világon, ha John Bull nem is éli már meg.

Végre bucsuzni kellett:

— No János, Isten fizesse meg azt a sok jó hazait. Jól ellátál, most már indulhatunk. Ugysem látok egyebet konzervánál ezentul. Hanem mondjad csak: pap vagy-e, vagy fölcsaptál hadvezérnek?

ruházattal, hanem a Szentlélek templomát, a bánatos embert mentették meg a nyomasztó gondtól, a holnapnak, a télviznek aggodalmaitól. A bibliai történetben gyermekkoromban az a kép elevenedett meg előttem legszinesebben, mikor Dávid Saul haragja elől menekülve, az oltár kenyerével csillapitja éhségét. Ez a megható történet ismétlődött meg most az Oltáregylet segitőakciójában, amelynek főérdeme az volt, hogy igazán gyors segély jellegével birt, hogy nem előzte meg sok ankét, sok határozat, hanem a keresztény felebaráti szeretet határozottságával követte az evangélium tanácsát: kétszeresen ad, aki gyorsan ad.

Ugy-e nem csupa passzivitás a kereszténység, ugy-e nem meddő imádság az Oltáregyesület szelleme?

Mikor ezt az egyszerü kimutatást igy értéke szerint veszem, nem mulaszthatom el, hogy hálás köszönettel ne adózzam a nagy lelkeknek, kik a bibornok-püspökkel élükön az ügy felvirágoztatásán, s a mostani segélyakcióban is szellemi, erkölcsi és anyagi áldozatokkal oly eredményes munkássághoz segitették a veszprémi Oltáregyletet. Tisztelet és elismerés illeti meg az Oltáregylet vezető hölgyeit, jó szellemeit, azokat az asszonyokat, kik időt és fáradságot nem kimélve, irányitották ezt a mozgalmat, s kivették részüket a munkából is. Nem célom az, hogy magasztaljam az ő áldott kezüket; hiszen a keresztény felebaráti szeretet alapján állok. Az ő jutalmuk a lelkiismeret boldog harmóniája, a segélyezettek hálás könnyei.

Elértem célomat, ha az Oltáregyletre a lap olvasóinak figyelmét felhivtam. Arra az egyesületre, melynek jelszava az imádság és munka: az Isten házának, az Isten templomának ellátása a legszükségesebbel. És ez nem csupán a kőből épült templomra vonatkozik.

A szegények cipője és fája. A polgármester előterjesztésére a város képviselőtestülete 18 ezer korona segélyt szavazott meg a szegénytanulók cipőjére s a szegény emberek tüzifájára. A cipő költségre 10 ezer koronát szánnak, a többi pedig fa- és ruhaszükségletet fedez. Ebből a város lakosaira semminemü teher sem hárul. Ötezer koronát fedez a gyüjtött hadialap, 3000 koronát a szegényalap terhére rónak s tizezer koronát a közélelmezés pótol. A városi képviselők meleg közérzéssel egyesültek e nemes cél megvalósitására. Ha a város igazán humánus gondolkodását a gazdagok is követik, Veszprémben sem dideregnek mezitlábas s ruhátlan gyerek a téli csikorgóban.

HIVATALOS RÉSZ.

Pályázat. *Somogytaszári* róm. kath. iskolaszék helyettes tanitónői — okl. ovónők is pályázhatnak — állásra *november 4-ig* pályázatot hirdet. Fizetése tanévre havi 100 kor. és lakás fütéssel. Orgonálni tudók előnyben részesülnek. Kérvények *a plébánia-hivatalhoz* küldendők.

Ádám Iván kanonok-plebános távozása.

Mult számunkbn közölt Főpásztori felmentés alapján *Ádám* Iván apátkanonok, Veszprém város eddigi plebánosa a plebániahivatal vezetésétől megvalik. Tegnap hagyta el véglegesen régi munkakörét. Ebből az alkalomból Bibornok Megyéspüspök Ur Ő Eminenciája a következő levélben mondott köszönetet egy évtizednél tovább kifejtett tevékenységéért.

Nagyságos és Fidő Apát, Kanonok és Plébános Ur!

Sajnálattal elfogadom Nagyságodnak a mult hó 15-én 30. sz. a. kelt felterjesztésében kifejezett lemondását a veszprémvárosi plebániáról — sajnálattal, mert bár teljesen méltánylom ezen iratban előadott érveit, mégis fájdalommal látom Nagysagodat oly munkakörből távozni, melyben évtized óta annyi fáradtságot nem ismerő buzgósággal és önfeláldozással, mint derék lelkipásztor és a Rea bizott hivek javára és üdvére mindenha áldásosan és mindnyájunk lelkesitő példájaképen működött.

Fogadja mindezekért, amiért teljes mérvben csak a Mindenható jó Isten kegye megjutalmazhatja őszinte szivből fakadó köszönetemet, azon kettős óhajjal egyetemben, hogy ugyanezen isteni Gondviselés még soká engedje a jól kiérdemelt nyulgalmat zavartalan jó létben élveznie és hogy a köztünk fennállott szivélyes testvéri viszony jövőre is fogyatkozás nélkül fog fennállani.

Egyébként az Ur oltáránál buzgó imáiban ajánlottan maradok

Sümegen, 1916. október 16.

Nagyságodnak jóakarója

Károly,

bibornok-püspök.

A főpásztori elismerés meleg hangja városunk közönségében a hálás elismerés érzését váltják ki azért a lelkes odaadó buzgalomért, amellyel a volt kanonok-plebános ur e város kath. népoktatás ügyének fejlesztésében, a szegények meleg lelkü istápolásában, a város külső és belső területeinek szépitésében oly hathatósan és szép eredménnyel közremunkált. A kath. hivek benne egy szelid lelkü, fenkölt gondolkozásu lelkipásztor távozását látják, aki ugy magán érintkezésében, mint a szószéken a saját életében kidomborodó nemes eszméknek volt közvetlen, lelkes szószólója. Hiveinek szeretete és nagyrabecsülése mindvégig vele marad!

Városi közgyülés.

Mult szerdán városi közgyülés volt. Napirend előtt dr. *Komjáthy* László polgármester *Reiner* Gyula apát-kanonok halálát jelentette be, tudtul adván, hogy a város nevében a székeskáptalanhoz részvétiratot küldött. Ezután dr. *Csolnoky* Ferenc kir. tanácsosi s *Perényi* Antal kanonoki kineveztetéséről emlékezett meg. Bemutatta a tanácsi ülés jegyzőkönyveit, melyek maradandóvá teszik a két kiváló bizottsági tagnak a város szolgálatában szerzett érdemeit. A közgyülés örömmel vette tudomásul a bejelentést s erről a kitüntetetteket jegyzőkönyvi kivonatban értesiti.

A tanács a költségvetést és zárszámadásokat gyakorlat szerint terjedelmes füzetben nyomatta ki, hogy a városi képviselők könnyebb áttekintést szerezhessenek a városi kormányzatról. A papirdrágaság most arra készteti a vezetőséget, hogy a számadásokat s a költségvetést kisebb, de azért az egyes tételeket külön cim szerint ismertető nyomtatványban tegye közzé. Ha a képviselők közül valaki részletesebben óhajt a számadásokkal foglalkozni, hivatalos idő alatt mindenféle felvilágositással szolgálnak neki. A közgyülés a polgármester indokolását tudomásul vette.

A napirend előtt még *Schönfeld* Manó is

— Mán miért?

— Mert azt értem, hogy a vadászfegyvert magaddal cipeled, hisz vadászember vagy, de hogy bal karodon a genfi konvenció vörös kereszt jelvényét hordod és övedben revolvert, meg patrontáskát, ezt az inkompatibilitást nem értem. Hisz a harctéren a lelkész sérthetetlen.

— Ott, ahol. Szerbek és crnogorcok, meg a komitácsik egyenesen a papokra lőttek, nem egy esetben állapitottuk meg, szintugy az orvosokra is, s igy a gazemberek ellen védekezni vagyunk kénytelenek. Én legalább mind agyonlövöm őket, mielőtt engem érnek.

Nem ajánlottam volna semmifajta balkáni haramiának, hogy megtámadja a honvéd papot, mert emberére talált volna a bakonyi páterben.

Milyen érdekes azonban az emberi sors. Nyolc vagy tiz éve nem láttam János pátert s a balkáni hadjárat alatt egy csapat kötelékében aztán összekerültünk.

Szeretett volna velem jönni, de a kötelesség hivta. Vasárnapra a hetvenötös utkeresztezésnél két honvéd századnak kellett tábori misét mondani.

Karahánt elhagyva, néhány órát erdőkön keresztül kell haladni. Ezek az erdők veszedelmes komitácsik rejtekhelyéül szolgáltak, mignem tiroli császárvadászok teljesen meg nem tisztitották. Igaz, hogy néha akadt még egy vagy két eltévedt rabló, de azokkal aztán a járőrök nem igen teketóriáztak. Ahol érték, ott huzták föl őket az első fára. Én is találkoztam kettővel, ott lógtak egy terebélyes fa ágain, két napos hullák lehettek már. Nem a legépületesebb látvány, de hát a harctéri szinpad kulisszái mögött megtalálhatjuk.

A német őrsön szivesen fogadtak és B. főhadnagy ellátott embert, lovat minden jóval. Éjjelre kényelmes tábori ágyat kaptam és reggelre minden fáradalmamat elfelejtettem.

Első dolgom volt a foglyokat megtekinteni. Amit itt Anglia produkált, bizony a civilizáció arculcsapása. Alig másfél száz ember együtt, de legalább negyven nemzetiségbeli. Gallipoliból, Szalonikiből, Korfuból és Egyiptomból összeállitott valamelyik vegyes csapathoz tartozhattak. Olyan jellegzetes öltözékekben voltak, hogy mindegyiknek a nemzetiségét könnyedén megállapithattam.

A német bajtárs tréfálkozott:

— Látom, hogy ebben az emberi menázsériában kiismered magad.

— Nem vagyok laikus az ethnografiában s az ilyen vén globetroternek, mint amilyennek engem ismersz, került már minden fajta az utjába.

— Várj csak. Mutattatok én neked most egy olyan harcost, amilyenről nem is álmodtál. Beszélni sem tudok vele, pedig a többi csak motyog valamit angolul.

— Afrikai, ázsiai vagy ausztráliai?

— Nem tudom. Majd meglátod. Azt hittem ujzélandi maóri vagy braziliai indián, de egyik sem. Különben is valószinüled agyonlövik, mert elesett katonák hulláiból evett.

— Emberevő?

— Nem annak néztem. De a szállitmányt őrző katonák mesélik, hogy midőn elfogták, még egy darab véres emberhus volt a szájában.

Az angolra vall. De azért, hogy egy elesett angol bajtársa husából evett egy darabot, nem lövetném agyon. Végtére az angolok hozták, azok szabaditották rá a kulturnemzetekre az emberevőket is és ha egy ilyen szerencsétlen vadember látja, mint gázol Sarrail tábornok vagy Haig generális lova térdig embervérben, azt hiszi, hogy ő is megehetik more patrio egy darab hullahust.

— Ha igy vesszük, igazad van pajtás. Loyd George egész Középeurópát temetővé akarja lövetni és az angol kormány majd két éve részeg már a vérszagtól, hát akkor az a szerencsétlen kannibál miért ne vadulna meg szintén?

— Angolok, belgák és franciák sportszerüen vadásznak a gyarmataikban a szerecsenekre; embervadászat nem izgatja őket s azért a honi birói ságaik egyetlen embert sem csuktak még be. Miért ne álljon egy ilyen vad harcos bosszut legalább angol hullákon? Egész természetes dolognak találom. Amióta az emberiség vezetői: egy részeg fiskális mint Poincaré és cinkosa Briand, a munkásból lett miniszterelnök, vagy a kisemberből angol imperiálista vezérré vedlett Loyd George, a lelketlen Nikolajevics nagyherceg vagy épenséggel a Judás szerepében tetszelgő olasz gnóm király, fölrugták az ó-testámentom ötödik és tizedik parancsait, a keresztény kultura és fehér civilizáció alapelveit, azóta nem csodálkozom semmin és nem is fogom megérteni, hogy Poincaré, a francia hóhér mennyivel különb ember, mint egy emberevő kannibál. Ez utóbbi tán erkölcsileg még nemesebb s tetteiben menthető, mert évezredek óta a familiája mindig emberhust evett és fogalma sincsen a humanizmus és keresztény kultura elveiről.

— Mindig az a fő, hogy milyen szempontból, mily szög alatt nézünk meg valamit. Az entente egyszerü börze-üzletnek tekinti az egész háborut s az emberáldozatokkal nem törődik. Vállalja a Kain szerepét a középeurópai Ábbellel szemben. Igy nézve a dolgokat, kár azt a kannibált agyonlövetni s jelentésemet is ily irányban teszem meg.

Még sokáig vitatkoztunk, mignem három marcona gránátos elibénk cipelte a várva-várt emberevőt.

interpellált. Az ellen emelt kifogást a temetőhegyiek nevében, hogy a városi tanács néhány veszprémi illetőségű cigányt a Szt. István-ut legforgalmasabb térségén, a Lohonyai-féle ház előtt levő s erre a célra átalakitott fecskendő-házban helyezte el. A cigányok 600 koronát adtak át a városi hatóságnak házépitésre. Ez persze kevés. Most a városnak sincs módjában a cigányok részére házat épiteni. Átmenetileg tehát szükséges volt ez az intézkedés s ezt a képviselők tudomásul vették. Ezekkel az indokokkal védte meg a polgármester a tanácsi intézkedést. Annyi azonban bizonyos, hogy ez a temetőhegyieket nem nyugtatja meg, még azzal a toldalékkal megerősitve sem, hogy jobb, ha a cigányok szem előtt laknak. Az a hely csakugyan nem való cigánytanyának. Kivánatos, hogy az odatelepités csakugyan átmeneti legyen. Igaz, hogy most a miniszter sürgős intézkedést kivánt, de ennek dacára is kár volna egy nagy városrész nyugalmát a cigánytelepel állandóan zaklatni. — Megmondta már az adomabeli cigány is, hogy őket a falu végére teremtette az Isten.

A napirend során a polgármester feltárta a városi marhahizlaló üzem fenntartásának nehézségeit. A közel fél milliót igényelő városi üzem *Oblatt* Rudolf és Társa vezetése alatt állt. Szükséges volt ez nemcsak szakértelem, hanem vagyoni megbizhatóság miatt is. Evégből a hadvezetőség *Oblatt* Lajost a katonai szolgálattól felmentette. A felmentés lejárt s nevezett cégtárs bevonult. Oblatt Rudolf azonban betegsége miatt nemcsak a városi üzem vezetéséről mondott le, hanem azt is kilátásba helyezte, hogy a saját üzletével is felhagy. A polgármester s a bizottságok a városi marhahizlaló-üzem fenntartását kivánatosnak tartják, mert igy 25—30 %-kal olcsóbb hushoz tudják juttatni a fogyasztókat. Kérik a közgyülést, jelentse ki ebben a kérdésben álláspontját. A közgyülés is a marhahizlaló-üzem fenntartása mellett szavazott. Utasitotta a polgármestert, hogy Oblatt Lajos felmentését a honvédelmi miniszternek személyesen ajánlja. Ha a felmentés nem sikerül, jelöljön meg a tanács a marhahizlaló fenntartására más módozatot s ezt hozza a közgyülés tudomására.

A városi képviselők egy részének megbizása f. év végén lejár. December végén tehát uj választás lesz. Erreválo tekintetből össze kell irni a szavazókat. Az összeiró bizottságba a közgyülés *Perényi* Antal elnöklésével *Nay* Jakab, *Pósa* Endre s *Gubicza* Lajos biz. tagokat küldte ki.

Dr. *Óvári* Ferenc s neje 10.000 koronás alapitványának alapitólevelét a közgyülés elfogadta. Négy év alatt fizetik be 2500 koronás részletekben s mig a tőke teljes lesz, a városi tanács a kamatot keresk. iskolai tanulók részére jutttatja.

A városház egyik üzlethelyiségét *Márkus* Vilmos bérelte ki évi 1600 koronáért. Köteles uj portalét készittetni. Ha a bérlet hat év után megszünnék, költségének ¼ részét, szám szerint legalább is 1500 koronát, visszakapja.

Elfogadta a tanács az Almádi-uti gyalogjáró készitéséről beadott jelentést is s teljesitette *Neumann* Sándor izr. tanitó kérését, hogy községi kötelékbe felvétessék. A tárgysorozat néhány pontjáról hirrovatunkban hozunk tudósitást.

Kimutatás a veszprémi Oltáregylet működéséről az erdélyi menekültek javára. A veszprémi Oltáregylet, amint a szükség felmerült az erdélyi menekültek felsegélyezésére, a maga hatáskörében megtette, ami módjában állott. Jószivű adakozók — köztük elsősorban bibornok-püspök Ur Ő Eminenciája — az egyesület eme törekvését csak eredményesebbé tették. Az urnők hozzálláttak a munkához. Szorgalmas kezük, nemes szivük szép eredményt felmutató tevékenységéről az itt közölt kimutatás számol be, amely egyuttal nyilvános elszámolás számba is megy. Az egyesület pénztárának terhére megszavazott 1000 koronát. Egyéb adományok a következőktől érkeztek az Oltáregylet vezetőségéhez:

Báró Hornig Károly bibornok, megyéspüspök Ur Ő Eminenciája adománya 700 K, Rosos István apát-kanonok ur 100 K, Engelhardt Ferenc tanitónőképezdei igazgató 100 K, Hoss József dr. oltáregyleti igazgató 10 K, Kukorelly Pálné 50 K, Parag család gyászjelentés megváltása 25 K, N. N. 8·14 K, összesen 1993·14 K.

Használt ruhákat adományoztak: Auerhammer Józsefné 4 drb. férfi ing, Langer Alajosné 4 drb. trikó, Virkler N.-né 1 drb. hálóköntös, Schlingloff Károlyné felső ruha, Hermann tüzér alezredes neje többrendbeli felső és alsó gyermekruha, Angolkisasszonyok intézete többrendbeli felső ruha, Winter Sándor kereskedő 2 drb. takaró, Ősiből Schädl Józsefné alsó és felső ruha, gyermekruha, cipők, Jankovich-Bésán Endréné egyesületi elnöknő Giczhalomról 30 drb. uj gyermeknadrág, Engelhardt Ferenc képezdei igazgató gyüjtése: 5 kabát, 3 lepedő, 3 kalap, 2 melleny, 2 takaró, 4 nadrág, 12 törülköző, 9 ing, 10 harisnya, 3 alsónadrág, 12 zsebkendő, 4 kézelő, 12 galler.

A keszpénzből számla szerint a következő ruhanemüeket osztották szét: takaró 40 drb., barchet blúz 10 drb., felső szoknya 10 drb., barchet-szövet 21 és fél méter, flanel férfi ing 6 drb., férfi alsó nadrág 10 drb., női trikó nadrág 14 drb., női trikó ing 7 drb., női harisnya 46 pár, ferfi harisnya 12 pár, gyermek trikó 54 drb., gyermek harisnya 84 pár, női nagykabát 10 drb., zsebkendő 36 drb., fehér cérnagomb 10 tucat, fehér és fekete karikacérna 7 drb., kész női ing 11 drb., kész fiu ing 12 drb., szines kreton-szövet női ingnek 55 méter, ebből szabtak 48 darabot. — Összesen 170 férfi, nő és gyermek részesült ezen segélyben.

Az urnők nemes munkát végeztek. Szolgáljon örömükre, hogy sok könnyet felszáritottak és fájdalmat enyhitettek. Ugy halljuk, hogy az intézőkörök legteljesebb elismerését vivták ki körültekintő eljárásukkal. Az egyesület vezetősége ezen az uton mond köszönetet a közreműködő hölgyeknek, különösképen pedig *Schmidt* Lajosné, *Csolnoky* Ferencné és *Langer* Alajosné urnőknek, mint akik az egész akció vezetését vállalták s annak sok terhéből is derekasan kivették részüket.

Hősi halál — áldozat.

Irta: **Biczi Gyula.**

Fojtó, ködös őszi homály ezüstös fátyola takarja a földet. Elhagyott, behorpadt sirok. A mély csendet csak a deres ágakról lehulló sárga falevelek zörgése töri meg. „Törékeny az élet“ ezt suttogja az elszáradt fü, minden hervadt virág, minden sápadt falevél, amelyet a fák deres ágairól zizegve pörget le a novemberi szél szomoru zenéje. A lenyugvó nap vérpiros sugára még egyszer felbukkan a tépett felhők közül s bucsut intve eltünik a szürke, ködbeveszö hegyek mögé. Halottak estéje. Künn vagyok a halál kietlen, rideg birodalmában. A máskor elhagyott sirkert népesülni kezd. Kigyulad a sok gyertyaláng, mely az őszi szellőtől lengetve ugy tünik föl a szomoru est néma szürkületében, mint egy rezgő csillagtábor. A suttogó cipruslombok és a szomorufüz kisértetiesen hajlongó ága, a gazdagok magasan lobogó kandelábere, márvány siremléke és a szegények szerény gyertyalángja, egyszerü, düledező fakeresztje csak egyet: az élet mulandóságát és a halál hatalmát hirdeti.

Miért e vándorlása az élőknek a holtak birodalmába? A hálás kegyelet viszi ki a hivő lelkek millióit a sirok békés hantjaihoz, hogy onnan imájuk a temetői mécsesek fellobogó lángjával együtt szálljon föl a csillagos ég felé. A néma sirok közt őszi hangulatunk melankóliájába, a természet hervadásába erősen belezendül a mi hitünk nagy krédója: Föltámadunk! Mi vigasztalódva állunk meg a sirok előtt, mert az a világosság, amely a sirokat beragyogja, benne ég a mi szivünkben is és szilárdan hisszük, hogy nem lehet ott sötétség, ahol Krisztus áll őrt a siroknál; érezzük, hogy lelkünk nagy tavaszi vágya az örök élet után nem üres álom és csalóka délibáb, hanem valóság, a Teremtőtől belénkoltott erő működése, a jövendő biztos megérzése.

A mi lelkünket azonban nem tudja ma teljesen lekötni a halottak estéjének fátyolos bája, a virágkoszoruk és szelidfényü mécsesek közül, a rég elköltözöttek sirjai fölött messze elszáll az éj néma sötétjében északra és délre a névtelen hősök virágtalan, jeltelen sirdombjához. Jeltelenek, sötétek maradnak a hősök sirjai még ma is, hacsak az őszi szél kegyeletből nem dob egy letépett galyat rájuk, amelyeknek véráztatta rögei alá azon erős hittel szálltak le a békés pihenésre, hogy abból számunkra boldog föltámadás virrad.

A nemes emberi lélek a romboló viharban nemcsak a pusztitást, vért és halált látja, a hősök harcából nemcsak a megtört szivek sóhaját hallja ki, de fölfedezi az élet katasztrófáiban a nagyszerüt, a fenséget is.

Bármennyire sajog a mi szivünk is, hogy szeretteink sirjait a nagy messzeségben nem diszithetjük föl a szeretet virágaival, mégis megnyugszunk, ha arra gondolunk, hogy bár a harctéren elesett katona véres feje nem nyugszik a sirdomb alatt puha párnán, nem takarja gyengéd kézzel himzett szemfedő, annak a halála mégis más, egészen más mint az egyszerü polgáremberé béke idején. Hősi halál. Érezzük-e e két szó jelentését, nagyszerüségét, heroikus zengését? Érzi-e az apa, az anya, hogy fia keze a történelem keze, része a millióknak, akik ma országok, népek sorsát döntik el? Hullák tömegén átrohanva mennek az ágyuk ellen, meghalnak, kiterjesztett karokkal, átlőtt szivvel feküsznek a száraz avaron, szemfedőjük a durva katonaköpeny; nem koporsóban, hanem a szűz anyaföldben pihen, mert a hősi lelkeket nem is lehet szük koporsóba szoritani. És még az ellenség se hagyja jeltelenül a hősök sirját, két keresztbetett fácska, egy kettétört kard vagy puska és katonacsákó a legfenségesebb siremlék. És egész lelkünkkel érezzük, hogy ebben az egyszerüségben is a katona sirja szebb, nagyszerübb a legdrágább márványoszlopnál, mert akik alatta pihennek, azok egy eszméért hozták a legnagyobb, legértékesebb áldozatot, mikor hősi halált haltak.

Itt találjuk meg a kapcsolatot az elesett hősök s a szent hitvallók és vértanuk közt, akik egy nagy eszme szolgálatában a legnagyobb áldozatoktól se riadtak vissza, csak a nagy lelkek nagy elhatározásával Isten dicsőségére és embertársaik javára valami nagyot tehessenek. „Nagyobb szeretete senkinek sincs — mondja az Ur Jézus — mintha valaki életét adja barátaiért.“ És a hősök mennek a halálba, hogy mások életét megmentsék, odaadják magukat másokért, a családért, a hazáért és nemzetért. Nagyobbnak tartják a haza ügyét az önérdeknél, életüket áldozzák az eszméért, amely jövőt biztosit a nemzetnek. Ez az önfeláldozó szeretet, ez a lelki emelkedettség teszi a katonát hőssé, ez biztositja neki a szentek koronáját.

És hogy az elpuhult, élvezetekbe merült, anyagias nemzedék ilyen fegyelmezett, áldozatos lelkeket tud felmutatni, abban csak a Gondviselés láthatatlan kezét kell fölfedeznünk, amely a tespedő lelkeket egy pillanat alatt lángragyujtotta, felébresztette, hogy a megujhodt emberiség keresse meg ujra az Istennel való kapcsolatot. És a szenvedések tüzpróbája mintha ujra megnyitaná a lelki szemeket a természetfölötti világrend előtt, mintha az emberek jobban éreznék az Ur közelletét s azt az Istent, akit a béke szelid mosolyában nem akartak megismerni, megismerik most fenyegető villámaiban.

De a megsértett metafizikai világrendnek, a régi bünöknek kiegészitése és az erkölcsi világmegujulás áldozatot, nagy és véres áldozatot követel az emberiségtől. Lenhossék tanár szavai szerint pedig a háboru beletartozik abba a nagy váltságdijba is, amit az ember fizetni tartozik az óriási módon kialakult és csodává gazdagodott értelem ajándékáért. Hull az ember, pusztul évtizedek békés munkájának gyümölcse. Még nem tudjuk, hogy mikor lesz teljes az áldozat, csak

azt látjuk, hogy terjed a magasabb eszményekért való lelkesedés, az ideálok tisztelete, revelálódnak az etikai és vallási igazságok s a történelem szálait vezető Isten fensége egyre fényesebben emelkedik ki a világ-felfordulásból, hogy fényével bearanyozza a jövő századok utját.

Lassankint kialusznak a temető gyertyácskái. Már csak egy-kettőnek imbolygó lángjával játszik az őszi szellő. Elnéptelenedik ujra a holtak elhagyott világa. Én is elindulok. A temető kapuján a néma sötétségben is látom a fölirást: Föltámadunk! És a lelkem megtelik hittel, hogy valóban föltámadunk egy uj életre. A hősök sirja fölött majd uj kikelet virrad, a letarolt mezőkön pirosló embervér az igazságos, a mi győzelmes békénknek lesz váltságdija, a hősök áldozata az emberiség megujulásának, a magyar nemzet jövendő nagyságának és boldogságának lesz záloga.

Ne feledkezzünk meg azért a nemzet áldozati oltárairól; ha utunkban rátalálunk, tegyünk reájuk egy zöld galyat vagy egy szál vadvirágot!

HIREK.

— **Halottak estéje.** A mulandóság kemény valóság, mert szeretteinktől megválni nem akarunk. Emléküket kegyelettel őrizzük, imádkozunk értük, Mindenszentek estéjén koszorut helyezünk sirhalmukra, gyertyát gyujtunk porladó hamvaik felett, megsiratjuk őket. Idén a halottak estéje komorabb mint máskor, mert nagyobb a halál aratása. Háboru van. Hozzá a kérlelhetetlen szükség megfoszt attól a vigasztalástól, hogy kivilágitsuk elhunytjaink sirjait. Bibornok püspök ur Őeminenciája is közli a felsőbb rendelkezést, hogy nagy nemzeti okokból álljunk el ettől a szép szokástól. Legyen virágékességtől, szép koszoruktol diszes minden temető a Mindenszentek délutánján; a bánatos sötét estén pedig, mikor az örök béke és a halhatatlanság reményének olthatatlan fénye világit a sirok felett, gyertya és mécs helyett imádkozzunk több mélységgel, keressük fel a templomokat nagyobb áhitattal s ott esdjük a mieinken kivül annyi elfelejthetlen, idegenben, ismeretlen helyen porladozó kedveseinkre az irgalmas Isten jóságos kegyét. A székesegyházban Mindenszentek estéjén este fél 6 órakor dr. *Beöthy* István theol. tanár szentbeszédével veszi kezdetét a halottakért mondandó könyörgés.

— **Szentségimádás.** Lapunk mult számában jelzett szentségimadás harmadik és utolsó napja ma van. Az istentiszteletek sorrendje a következő: *reggel 6 órakor* szentségkitétel szentmisével, *9 órakor* ünnepi szentmise, melyet *Perényi* Lajos karkáplán szentbeszéde követ. Az ájtatosságot *este 6 órakor* tartandó közös ájtatosság zárja be, mikor dr. *Rédey* Gyula c. püspök predikál. Az oltáregylet vezetősége ezuton is kéri a urnőket, hogy akinek ideje engedi, a napnak valamely részén keresse fel a templomot.

— **A vármegyéről.** A vármegyei igazolóválasztmány a jövő hó 6-án tartja ülését, melynek tárgya a legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállitása. Ugyanezen a napon ül össze a vármegyei közegészségügyi bizottság is, hogy véleményét nyilvánitsa a megüresedett veszprémjárási orvosi állásra nézve.

— **Ajándék.** *Tölcséry* Ferenc főgimn. tanár, aki a mult évben Ő Eminenciája olajfestményü arcképét adta az irgalmas nővérek intézetének örök megőrzés végett, a napokban egy majdnem két méter magas, diszes aranykeretü, gyönyörü olajfestményü *Madonna képpel* ajándékozta meg az intézetet. Amidőn az irgalmas nővérek, akik közül többen volt tanárukat tisztelik az adományozóban, hálás köszönetet mondanak a szép ajándékért, valamint a multban, ugy a jövőben is szivesen adóznak az igaz szivből fakadó imádságnak mindennél értékesebb lelki ajándékával.

— **Kinevezés.** *Wolf* Lajos városi pénztári tisztet, aki városunknak évek óta szorgalmas tisztviselője volt, az igazságügyminiszter ugyanebbe a minisztériumba számtisztté nevezte ki.

— **Rokkant katonatisztek otthona.** A veszprémi székeskáptalan Balatonalmádin tizennyolcezer négyszögöl területet ajándékozott a Magyar Katonai Fehérkereszt-Társaság céljára. — Ezen a helyen egy negyven-ötven szobás katonatiszti szanatórium épül és harmincöt három-négy szobás villa teljesen rokkant katonatisztek részére, kik itt életfogytiglan díjtalan lakást kapnának.

— **A főszolgabiró köszönete.** *Fatér* István dr. pápai kamarás, várpalotai plébános 141 drb. ruhát és 235 koronát gyűjtött hivei között az erdélyi menekültek javára. Az eredményes közremüködésért ezuton is hálás köszönetét fejezi ki *Kerényi* Andor főszolgabiró.

— **Vásárcsarnok.** A mult szerdai városi közgyülésen fölujult a piactéri vásárcsarnok eszméje. A terv még a háboru előtt elkészült s akkor is a Wellner-féle ház volt erre a célra kiszemelve. Most a ház gazdát cserél, a városi tanács tehát jónak látja azt 30 ezer koronáért a város részére megvásárolni. A közgyülés a tervet helyeselte s a ház megvételét elrendelte. A vásárcsarnok ügye ezzel ujra felszinre s majd kellő előkészités után a képviselőtestület elé kerül.

— **A Vármegyei Gazdasági Egyesület közgyülése.** A Veszprémvarmegyei Gazdasági Egyesület november hó 15-én d. e. 11 órakor tartja rendes őszi közgyülését az egyesület hivatalos helyiségében. A közgyülést választmányi ülés előzi meg.

— **Halottak emléke.** Mindenszentek napján d. u. 3 órakor lepleznek le gyászünnepség keretében néhai *Vaszary* Béla volt kereskedelmi iskolai igazgató siremlékét. A gyászünnepélyen a Veszprémi Dalegyesület is részt vesz, amely onnan a hősök sirjához vonul és ének és gyászbeszéd kiséretében, — melyet dr. *Illés* Dezső, az egyesület alelnöke fog tartani, — koszorut helyez a hősök sirjára.

— **A villamosáram.** Polgármesterünk a legutóbbi városi gyülésen bejelentette, hogy a kormány a világitóolajra rekvirálási rendeletet adott ki s komoly utasitást adott, hogy az olajfogyasztásban takarékoskodjunk. Emiatt beszüntették nálunk a nappali áramot is, amely egyébként se volt gazdaságos, mert a 35 kilovatt termelésből alig 10-et használtak föl ipari célra. A főmérnök referálása szerint a mostani olajkészlet legalább két hóra biztositja a köz- és magánvilágitást ujabb korlátozás nélkül. A közgyülés felhatalmazta a tanácsot, hogy szükség esetén az éjjeli világitást korlátozza.

— **Halálozások.** *Veninger* Antalné 43 éves korában elhunyt Győrben. A boldogultat népes rokonsága között veszprémi családok is gyászolják. *Kováts* Endre homokbödögei körjegyző lakóhelyén meghalt.

— **Cukor.** A város a kereskedelmi bankhoz beküldötte a pénzt három waggon cukorért. A surányi cukorgyárból most azt az értesitést küldték, hogy a mennyiséget egy waggonra redukálták. Ez is alighanem kristálycukor lesz. Ha meg is küldik, 5 kgos részletekben osztják ki.

— **Villamos vezeték hosszabbitása.** A Rainprecht-liget, mely városunknak egyik kedves sétáló helye, világitás nélkül állott. Jobban mondva, csak egy részét világitották. A városi közgyülés most elrendelte a villamos vezeték meghosszabbitását egészen a füredi-ut sarkán álló vendéglőig. Az ut hosszában uj házak is épültek s ezek tulajdonosai a villamos szabályrendeletben megszabott árammennyiség elfogyasztását biztositották.

— **Adomány.** *Hajda* Gyuláné szentkirályszabadjai lakos, a tanudíjáért járó *két korona* összeget a 31. h. gy.-ezred árvái javára adományozta. Rendeltetési helyére juttatjuk.

— **Csatornázás.** Megirtuk, hogy a tanács megkezdte az Iskola- és Kupa-utcák csatornázását. A város képviselőtestülete ezt jóváhagyta. A háztulajdonosok 3 hónap alatt kötelesek a csatornahálózathoz csatlakozást készittetni s járulék cimén évenkint házbéradóalapjuk 3%-át fizetni. A munkálathoz a város katonasegitséget kapott, ami 1800 kor. megtakaritást jelent. A csatornázás összköltsége 3000 kor.

— **Városi anyagraktár.** A vizvezeték s villamostelep anyagkészlete s egyéb városi szerek elhelyezése egységes raktárhelyiséget igényel. A tanács a villanytelep telkén óhajt ilyen anyagraktár épittetni. A városi képviselőtestület mult ülésében foglalkozott a kérdéssel. Ezuttal azonban levette a napirendről s megbizta a tanácsot, hogy a tervet illessze bele a villamostelep környékének szabályozási tervébe s a legközelebbi közgyülés tárgysorozatába vegye föl.

— **Bolgár Mihály emlékezete.** Hogy ki volt Bolgár Mihály, azt sokan tudják a nem is nagyon „régi öregek" közül. De azok kedvéért, akik nem tudják, elmondjuk, hogy ez a tudós tanár piarista volt, aki a helybeli főgimnáziumban két izben éveken keresztül tanitott s aki 1895. március 10-én alig 32 éves korában hirtelen halállal költözött el közülünk. A hatalmas szép szál embert, — aki hires volt rettenetes erejéről, — ismerte a város apraja-nagyja, tanitványai pedig rajongtak érte. Tanári működésén kivül örök nevet biztositott magának azáltal, hogy városunk összes külső és házi kutjait végigelemezve, nemcsak azok elégtelenségét és élvezhetetlenségét mutatta ki, hanem bejárva Veszprém egész forrásvidékét, megtervezte azt a hálózatot, amelyen át párját ritkitó pompás üde ivóvizünket kapjuk. Emlékezetét annak idején megörökitette a város, mikor jegyzőkönyvébe igtatta nevét. Most, amint halljuk, *Tölcséry* Ferenc ideigl. nyug. főgimnáziumi tanár azzal akár áldozni társa nevének, hogy Bolgár Mihály képének beszerzésére a családnál lépéseket tesz, esetleg saját költségén elkészitteti s azt nevezett tanár ur az elköltözöttnek egy diletláns festményével együtt városunknak vagy a Múzeumnak felajánlja. E kegyeletes tény elismerést érdemel.

— **Burgonya.** A városi burgonya kiosztása megkezdődött. Metermázsája 18 korona. Ki-ki talán felét megkapja a jegyzett mennyiségnek. Azért csak ennyit, mert a jegyzett burgonya mennyisége közel 15 waggon, holott a város 7—8 waggon burgonyával rendelkezik. Az utalványt a számvevői hivatalban adják.

— **A veszprémi üzletek zárórája.** Veszprém város kereskedői s nyilt üzletben árusító iparosai követik más városok jó példáját s behozzák a korábbi zárórát. A kereskedők társulata mult csütörtökön ülést tartott. Megjelentek ezen mindazok, akik már előzőleg aláirták a nyilatkozatot, mely a korábbi üzletzárásra vonatkozott. A gyülésen egyhangulag elhatározták, hogy az üzleteket november 1-től 1917. március 15-ig esti 7 órakor bezárják. Csak szombat este s a karácsony előtti hét lesz kivétel, amikor nyolc órakor zárnak. Ezt a határozatot a kereskedők falragaszokon tudatják, de mi is szivesen közzé tesszük, mert helyeseljük s mert néhány héttel ezelőtt inditványoztuk. A jó közönség fogadja ezt a határozatot jó szivvel, belátással s iparkodjék a maga részéről is azzal támogatni, hogy bevásárlását az előző órákban végzi el.

— **Magánvizsgálatok.** A helybeli állami polgári iskolában a karácsonyi szünidő alatt teendő magánvizsgálatok iránt a szükséges kérvényeket a vizsgálat letétele előtt legalább hat héttel kell benyujtani az iskola igazgatóságához és nem a tanfelügyelőséghez.

— **Tüz.** Folyó hó 26-án délután 4 óra tájban kigyulladt *Török* József, Sz. István-utca 16. számu háza. Minthogy a házat az enyészettől megmenteni nem lehetett, a tüzoltóság a vész tovaterjedését iparkodott megakadályozni, mindazáltal 3 lakóház leégett a melléképületekkel együtt. A kár még nincs megállapitva; okozói gyermekek.

— **Az erdélyi menekültekért.** A harctéri helyzet kedvező alakulása folytán lehetővé válik, hogy a tüzhelyüktől elüzöttek otthonukba visszatérhessenek. A visszatelepités megkezdődött, a mai viszonyok közepette azonban hosszu ideig fog tartani. A tél pedig gyorsan közeledik. Sürgős feladat tehát, hogy a hiányos ruházatu menekültek mielőbb meleg ruhához és lábbelihez jussanak. A hatósági intézkedés egymagában még nem elég, a társadalom közremunkálása is szükséges. A belügyminiszter ezért felszólitja a társadalom vezetőit: polgármestereket, lelkészeket, tanitókat, községi elöljárókat, hogy alakitsák meg ezeket a társadalmi bizottságokat. A segitség elodázhatatlan, ha valamikor ugy most van szükség, hogy a társadalom meleg szive tettekben megnyilvánuljon.

— **Petroleum.** A mult héten több hordó petroleumot szállitottak a helybeli kereskedőknek. Nem a város, hanem egy erdélyi menekült kereskedő hozatta időben elszállitott készletéből. Nem tudjuk, van-e még belőle, de ha van, juttasson belőle lehetőleg minden városrésznek, sőt ha lehet, minden kiméró üzletnek. Igy azután jót tesz a város-

nak, amelynek lakossága elég jutányos áron jutna petroleumhoz. Azt hangoztatják folyton, hogy a petroleum szűkiben van. A kaposvári polgármester éppen a mult héten jelezte, hogy személyes utánjárással a kereskedelmi miniszterium utján 300 métermázsa nyersolajat s ugyanannyi világitó olajat szerzett. Azt is jelezte, hogy előbbitől 180, utóbbitól 100 métermázsa már a napokban megérkezik.

— **A kása.** Azok a szerencsések, akiket a disznóölés nagy gondolatának édes örömei nyugtalanitanak, egy terhes gondtól: a köleskása beszerzésének gondjától mentesülnek. A város egy waggon köleskását kap. A Haditermény már kiutalta s nemsokára kiosztható lesz. A disznótoros kása s kásás hurka hivei tehát éppen ne essenek kétségbe. Nemsokára hidegszik az idő s dalolhatják: Sistereg a hurka, hozza be a Jutka... De mindjárt!...

— **Levél a fogságból.** E héten levelet kaptunk az orosz fogságból, melyet f. évi szept. 12-én adtak fel Prochoravkában, a tulai kormányzóságban. *Szloboda* Sándor tudatja, hogy ugy ő, valamint a levélre feljegyzett bajtársai orosz fogságba jutottak és ott a viszonyoknak megfelelően elég jól érzik magukat. A küldön kivül még Schmidt Sándor, Humplik János, Rochovszky Rudolf, Puskás János és Hegedüs N. nevei olvashatók a lapon.

— **Tankönyvekre.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Veszprém vármegye területén tartózkodó Erdélyből menekült tankötelesek tankönyveinek beszerzésére egyezer koronát utalványozott.

— **Tanitók háborus segélye.** A községi és felekezeti tanitók november hó 1-én esedékes háborus segélyének kimutatását a kir. tanfelügyelőség felterjesztette a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. Mig a kiutalás megtörténik, az érdekelt tanitók csak régi fizetésükről állitsák ki nyugtájukat.

— **A dohányhiány.** A pénzügyminiszter nyilatkozott a dohányhianyról. Vélekedése szerint az az oka a dohányhiánynak, hogy dohánytermelésünk és termésünk kisebb a normálisnál, másrészt a külföldről való behozatal is korlátoltabb. Hogy a polgári lakosság dohányigényének kielégitése körül nehézségek merültek fel, ennek inkább az az oka, hogy a dohánygyárak gyártmányaiból legelőször a hadsereg szükségletet fedezzük és pedig a fronton levőket. Mindenki belátja, hogy legelsősorban a fronton küzdők kivánságait és igenyeit kell honorálnunk. Az itthon levők által fogyasztandó dohánymennyiséget pedig redukálni kellett. Ez a redukció azonban nem több, mint a mult évi fogyasztás harminc százaléka. A polgári közönség rendelkezésére álló mennyiség semmivel sem kevesebb, mint a háboru előtt az egész ország rendelkezésére állott mennyiség. Konstatálni lehet, hogy az itthonmaradottak jóval többet dohányoznak a háboru alatt, mint azelőtt. Kijelentette a pénzügyminiszter, hogy intézkedni fog a kiszolgáltatás helyesebb szabályozása iránt is. Kijelentette a pénzügyminiszter azt is, hogy a főfogyasztó a hadsereg és hogy az itthonmaradottaknak respektálniok kell azt, ha a fronton küzdő katonák igényét elsősorban elégitik ki.

— **Hadbavonult tanitók államsegitsége.** A kultuszminiszter elrendelte, hogy azok a tanitók, akiket katonai szolgálatra történt bevonulásuk után választottak meg s igy állásukat nem foglalhatják el, államsegitségüket csak akkor utalhatják ki, ha állásukat tényleg elfoglalták.

— **A Balatoni Muzeum palotájának terve.** A muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége megbizásából Keszthelyen tartózkodott a főfelügyelőség előadója, Mihalik József kir. tanácsos, valamint dr. Hültl Dezső műegyetemi tanár és jeles műépitész. Mindketten a muzeum Kossuth Lajos-utcai telkén, helyszini szemlét tartottak. A főfelügyelőség ugyanis Hültl műépitészt bizta meg a muzeum-palota végleges tervének elkészitésével s ez okból vált szükségessé a telken és szomszédos környezetén a helyszini szemle.

— **Módositják az ipartörvényt.** A minisztérium egy rendeletet tesz közzé az ipartörvénynek a háboru következtében szükségessé vált módositásáról és kiegészitéséről. A rendelet tulajdonképen az iparnak önálló gyakorlására jogositó igazolvány elnyerésének megkönnyitéséről intézkedik. Főképen azokra vonatkozik, akiknek munkabirása a háboruban teljesitett katonai szolgálatban sérülés vagy betegség következtében annyira csökkent, hogy korábbi foglalkozásukat megélhetésük vagy egészségük veszélyeztetése nélkül nem folytathatják. Könnyitést tartalmaz a rendelet azokra vonatkozólag is, akik a háboru ideje alatt legalább három hónapon át katonai szolgálatot teljesitettek, de csak azon iparágra, amelyben katonai szolgálatra bevonálásuk előtt szakképzésben részesültek. Ezen szakbavágó munkával eltöltött időnek számitja a rendelet a tanonci és segédi minőségben töltött időn kivül, valamely katonai műhelyben ugyanezen szakbavágó munkával eltöltött időnek egy évet meghaladó részét is. E rendelet felhatalmazza egyuttal a kereskedelmi minisztert, hogy a katonai szolgálat következtében munkaképességükben csökkent egyének javára a házalási engedély megszerzése és házalás gyakorlása tekintetében jelenleg érvényben álló szabályokkal szemben rendeletileg könnyitéseket állapitson meg.

— **Háborus segitség az államvasutasoknak.** A Magyar Államvasutak elnöke ujabb egyszeri háborus segitség folyositást rendelt el azoknak, akik 1916. november 1-én a magyar királyi államvasutak tényleges szolgálata kötelékébe tartoznak. A háborus segitség összege az általuk 1916. november 1-én tényleg élvezett fizetés, személyi és korpótlék egy évre számitott összege után 3200 koronáig bezáróan 35 százalékban, 3800 koronától 6000 koronáig bezáróan 30 százalékban, 7200 koronán felül 25 százalékban; azok részére pedig, akik 3200 koronát meghaladó, de 3800 koronánál kisebb összegü fizetés természetével biró illetményt élveznek, 3200 korona után számitott 35 százalékban, azaz 1120 koronában és azok részére, akik 6000 koronát meghaladó, de 7200 koronánál kisebb összegü fizetés természetével biró illetmény élvezetében állanak, 6000 korona után számitott 30 százalékban, azaz 1800 koronában állapitandó meg, ugy, hogy a segitség összege minden esetben 600 koronánál kevesebb ne legyen. A legkisebb háborus segitség 300 korona.

— **Panasz a katonai vásárlás ellen.** A katonaság a zirczi járásban, mint a Zircz és Vidéke irja, egyik-másik községben kidoboltatta, hogy a burgonyát maximálison felül veszik. *Huszár* Gyula főszolgabiró azonnal megtiltotta, hogy az előljáróság ilyen engedélyt adjon Egyuttal a katonai hatóságot is megkereste, hogy jövőre tartsa be az előirt hatósági árakat. Minthogy pedig erre a megkeresésre választ nem kapott, panaszt emelt a m. kir. honvédelmi miniszternél. A főbiró ur ezt az ügyet ujság révén tudatja járása lakóival s felszólitja a közönséget, hogy a konkrét árdrágitó eseteket jelentsék be.

— **A hadsereg részére.** A közös hadügyminisztérium már megbizta a bizottságokat, amelyek a hadsereg részére szükséges sertés, zsir és szalonna rekviralását végzik. Ezek a bizottságok már felhivták a tenyésztőket, hogy hizott serteseiket jelentsék be. Veszprém vármegye enyingi járása Dunántuli Agrárbankhoz, mint kirendeltségéhez van beosztva. A rekviralásnak igen fontos hadi oka van. A téli háboru most már kikerülhetetlenül ránk szakadt. És a harctéri helyzet olyan, hogy a télen majdnem mindenütt hegyi háborut kell folytatnunk. Ezer, kétezer méter magasságban állanak katonáink a Kárpátokban, Erdély havasaiban, lent a Balkán sziklái közt, a Karszt meredekén.... Ide a gulyáságyu nagyon nehezen, vagy sehogysem jut fel, a menázskiosztás és az élelmezés talán lehetetlen is volna, ha nem lenne szalonna, sonka, kolbász, amit a katona magával vihet őrhelyére. Erre a célra rekviráltatja a hadügyminisztérium a sertéseket.

— **Szesz és trafik.** Egy rendeletet s egy felhivást olvastunk a héten, melyek gyermekvédelmi szempontból igen figyelemre méltóak. A rendeletben a székesfőváros főkapitánya tiltja meg, hogy tizennyolc éven alul levő ifjak éjjeli mulatókat, éjjeli kávéházakat s egyéb italmérő helyeket látogathassanak. Megtiltja, hogy ilyeneknek szeszes italt kimérjenek. A fölhivást pedig a győri főispán bocsájtotta ki az ottani trafikosokhoz. Felhivta őket, hogy 16-ik életévüket be nem töltött fiatalkoru egyéneknek semmiféle dohányárut se szolgáljanak ki, még akkor se, ha felnőttek megbizásából jelennek meg dohányáru vásárlására. Fontosságát, okosságát mindegyik irás magában hordozza.

— **Pályázat adóügyi biztosi állásokra.** Mult számunkban jeleztük, hogy az uj adótörvények végrehajtására ideiglenes minőségü állásokat szerveznek. Jeleztük a fizetést s a szükséges minősitést. Most tudtul adjuk, hogy ily állásokra a helybeli pénzügyigazgatóság kiirta a pályázatot. A pénzügyminisztériumhoz cimzett és kellőkép felszerelt pályázati kérvényeket az állami szolgálatban nem állóknak, valamint az állami és vármegyei nyugdijasoknak legkésőbb 1916. november hó 30-áig kell az illetékes főispán (főpolgármester) utján a pénzügyminisztériumhoz (II. főosztály) juttatni. A már alkalmazásban álló állami tisztviselők pályázati kérvényeiket a pénzügyminisztériumhoz leendő szabályszerü felterjesztés céljából felettes hatóságuknál legkésőbb 1916. évi november hó 20-áig nyujthatják be. — Veszprém, 1916. október 22. M. kir. Pénzügyigazgatóság.

— **Három szobás lakás** kerestetik fürdőszobával és egyéb mellékhelyiségekkel együtt. Cim: *Özv. Matula Mihályné.*

— **Uj állatdijszabás a vasutakon.** November első napjától kezdve a m. kir. államvasutakon és a kapcsolatos magánvasutakon uj állatviteli dijszabás lép érvénybe. A pótlékdijszabás a vasutnál 10 fillérért kapható.

Vincellért keresek január havi belépéssel; hadi rokkanttal is tárgyalok. Cim a kiadóban.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Abgegeben!

Amikor ott a tulsó oldalon, az érett-sárga, szélesen kigyózó buzatáblán elrejtett földsánc mögül napokig semmi jele nem mutatkozik az életnek, azt gondolhatná az ember, hogy a vihar végleg lecsendesedett.

Egy héttel előbb sirt, zokogott az erdő lombos sürüsége és a virágos mező, halálfájdalmasan remegett, bugott a föld a háboru felszabadult furiáinak fékevesztett csapásaitól: ma megint csend, mélységes nyugalom. Akkor égett, füstölt a vidék, tajtékzott a föld, izzott a lég az okádó ágyuszörnyek vasszikráitól, a halálgépek pokoli dörgése, zuhanó dörrenése vésztjóslón feleselt az erdő mélyéből előtörő panaszos nyögéssel, tompa visszhangzugással: a rabszolgává sülyedt természet ma ujból urrá lett. Az égbolt, a föld verőfényben uszó meseország; erdő, mező a szinpompás álomkép eleven fotografiája.

Az árokban és árok körül a zöld gyepszőnyegen, az aranykalászos földeken szétszórtan fekete mélyedések maradtak, gránátcsapásoktól kapott mély sebei az anyaföldnek. A tobzódó orkán egyedüli szomoru, gyászos emlékei.

Szemközt a hegyoldal, amelytől bogárhátu szántásoktól, párhuzamos sávoktól tarkálló lapos völgy választ el, teljesen kihaltnak látszik. Egymással ölelkező szárnyas lombok közül kicsi szalmatetős kunyhók fehérlenek, oldaluk düledezik, fedelük félig beomlott, sorsüldözött lakóik helyett az enyészet verte fel bennük a tanyáját.

Valamikor boldog kis falu lehetett, vidám, pezsgő életű, most nagyobbrészt csak leégett vityillók, füstös téglahalmazok, magányos, égnek meredő üszkös kémények jelzik a hazátlanná lett lengyel paraszt egykori liliputi gazdaságát, boldog gondtalanságát.

Sem itt, sem a domb baloldali lejtőjén, ahol messze terjedő kilátás szabályos jegenyesorokat, s magas kőfallal szegélyezett ligetből kiemelkedő uri kastély kormos romjait engedi látni, emberi alakot nem lehet észrevenni. Néhány odujából kivert kuvasz kullog a kerítések tövében, egy pár öreg kandur barangol a romok között — talán ennivalót keres magának — aztán szabálytalan összevisszaságban kányacsoport szántja végig a levegőt nehézkes szárnycsapásokkal: ezek a kietlenség lakói.

Tapasztalt szem s jó megfigyelés kell hozzá, hogy valaki észrevegyen ott valamit. Pedig alig van messzebb ötszáz méternél. A kaszálatlan, helyenkint letaposott gabonaszálak között karók állnak sürü egymásutánban, meg favágó-alaku állványok, mögöttük sárga, s néhol fekete földturások körvonalai tünnek elő a sürüségből. Amaz a drótsövény, ez pedig a muszkák elrejtett poziciója.

Hogyha hosszasan keresi is az ember ezt a környéket, alig vesz észre itt-ott csekély mozgást s idők folyamán mégis nagy változások folynak ott le.

Mintha ismeretlen erő működnék a föld mélyéből, napról-napra szaporodnak, sürüsödnek azok a sajátságos, rozsdás füskehálóba belefont bakok, a spanyollovasok, mindennap több és több karó nő ki a pipacsok és vadrepcék soraiból; készül a drótmező. Jobbra, balra, hegynek fel, völgynek le kanyarogva huzódik s a láthatáron a messzeségbe vész. Aztán a kihányt agyaghalmok is folyton emelkednek, s a drótok mellett fekete pontok tünnek elő: a figyelő őrök beásásai.

A muszka épitkezik.

Észrevétlenül, láthatatlanul, csendben. Nagy ritkaság, ha egy-két puskalövéssel életjelt ad magáról.

*

Valamelyik nap reggelén egyszer csak furcsa, gyanus földásás ötlött a szemünkbe. Sárga görbe sáv nyullott ki az ellenséges árokból: az akadály felé s a drótsövény alatt elbujva talán száz méterrel közeledett felénk a kanyargós futóárok. Egészen friss göröngyök jelezték, hogy az éj folyamán készült a sötétség leple alatt.

Bosszankodva nézegetjük. Régi tapasztalat, hogy amikor az orosz előreturja magát — támadásra készül. Némely vélemény szerint az sem lehetetlen, hogy csak egyszerü tábori őrsnek épit állást. Akármi lesz belőle, bizonyos, hogy rosszban töri a fejét.

Egyelőre ma még nem bántjuk őket. Az ilyen dolognak ugyan legegyszerübb elintézése, ha néhány gránattal tönkreteszik az éjszakai munka eredményét. Ebből azonban sok haszon ugy se lenne. Az árok üres, jobb lesz ezt elhalasztani alkalmas időkre, egy kis meglepetésnek.

A terv hamarosan kialakul. A tüzérek néhány schrapnellel most belövik magukat, éjjel őrjárat kimegy kilesni a dolgozó tolakodókat, s ha mozgást észlel, odaküldünk egy pár „döglött varjut."

*

A lenyugvó nap utolsó sugarai is eltünnek a láthatáron, az éjszaka kisérteties homálya sötétsége borul a tájra. Amint az esthajnal csillag tündöklő ezüst fénye megjelenik s a göncölszekér megkezdi utját, elkezdődik az igazi élet. Puskaropogás, amellyel a szemben álló spáherek mulattatják egymást, géppuskakelepelés időnkint megszólaló recsegő zugása verődik vissza a hegyoldalakon; néha-néha valahol távol mély ágyudördülés reszketteti meg a levegőt, majd valami nehéz akna tompa robbanása mozgatja meg a talajt.

Az árkokból, innen is, tulról is üstökös formáju világitó rakéták szállnak fel s néznek farkasszemet egymással, vijjogva, vibráló fénnyel emelkednek a sötétségbe, kiváncsian tekintenek körül, nappali fényt árasztva, majd ujra kihalva, élettelenül hullnak vissza a krumpli földekre.

Messze fenn a hegyében, csillogó pont jelenik meg: az ellenséges reflektor, mely sápadt, kupos fényét idelövelve szemtelenül legelteti tekintetét a drótsövényen és az árkokon.

A bizonytalan, vak megvilágitásban és a lidércfényü rakéták csillogásánál megjelennek a tüskezóna elmosódó, mozgó silhonettjei, az árok éber Kerberosai. A horchpostok mogorva tekintete belemered a titokzatos sötétségbe, figyelik, lesik az éjszaka rejtelmes árnyait, gyanus zörrenéseit.

A drótakadály egy keskeny átvágásán kis csapat botorkál keresztül. Lehet hallani az abfertigolás mormogó szavainak töredékeit: „... Halt!... Patrul ... Richtig passiert! ..."

Most megy ki az őrjárat megfigyelni az ellenség mozdulatait.

Hüvös fuvalom, az őszre járó idő hideg lehelete csap bele az éjbe, az árván hagyott, elszáradt, tulérett kalászok zizegve simulnak egymáshoz, félősen hajladoznak az enyészet hatalma előtt, bánatos regéket sugdoznak az elhalásról. Sürü, fehér, imbolygó ködhullám fekszi meg a völgyet, mintha átlátszatlan fátyolt bocsájtnának le ismeretlen magasságokból.

A hömpölygő, alaktalan tömeg lomhán terül végig, mint egy halódó ősállat s szürke, hideg homályosságával eltakarja a láthatár falomboktól cikcakkozott konturjait.

A tüzérségi megfigyelővel, a front egy kiemelkedő pontján helyezkedünk el a lőréseknél, ahonnan nappal jó kilátás nyillik a völgyre és a domboldalakra. A célt nem figyelhetjük meg pontosan most, de az ágyu majd elvégzi a dolgát.

A telefonista is készenlétbe helyezi apparátusát, a fejünk felett kihuzott sürü drótháló zattal bibelődik, egy-két próbálgatás után megtalálja a nekünk valót, mely összeköttetést ád a batterieval.

Negyedóra se telik el a várakozásban, mig a patrul visszatér. A kommandás széles vállu, jól megtermett dunántuli gyerek, derüs ábrázattal jelenti, hogy sikerült észrevétlenül az ellenség közelébe lopódznia, s jól megfigyelhette, amint a muszka lázasan dolgozik. Az előretolt uj állás szinültig tele van emberekkel, nagyon vigan vannak, nótáznak, diskurálnak.

Minden szavában a revanche jóleső érzése rejlik, egyszer azoknak is lesz részük a kevésbé kellemes mulatságban, akárcsak nekünk a multkortában.

A beobachter beleszól a kagylóba:

— Halló batterie ... Batterielage.

— ...

— Schuss kommt!

— ...

— Abgegeben ...!

Hátunk mögött az erdőben iszonyuan, mélyen felhördül a vasszörnyeteg, érctorkából recsegve, sivitva, bömbölve repül a halál ... Majd rövid egymásutánban, csaknem egyszerre a többi öt is megszólal. A vastag ködtömegen keresztül is látszik az ekrazit gránátok cikázó felvillanása, amit pillanatnyi csend követ.

Aztán hatalmas robbanás, amitől megrezdül a levegő s megreng az egész környék.

A pokoli robajt rezgő szárnyaira veszi a páratelt lég, a nehéz, nedves fuvalom magával ragadja s remegve taszitja neki a lankás domboldalnak. Ott élesen csengő pukkanással verődik vissza, majd tompán suhogva távozik tőle s az erdő mélyén hosszu, morgó dübörgéssé alakul. Aztán ujra vissza, egyik hajtja-kergeti a másikhoz, mintha sem ez, se amaz nem akarná magába fojtani a pusztulás visszhangkoncertjét.

... Ilyen lehet a lélekzene a daemomok haláltáncánál ...!

Az egész vonalon egy rövid másodpercig halálos csend áll be. Mintha a gyalogsági fegyverek is megriadtak volna óriás rokonuktól. Később a robbanás irányából fájdalmas nyöszörgéseket, kiabálásokat, siránkozó panaszhangokat hallunk.

A tüzér leadja a jelentést.

— Volltreffer ...!

Azt hiszem, hogy azoknak odaát elment a kedvük attól, hogy vizitelni jöjjenek hozzánk.

A narancssárga Andromedának, a biborpiros Cassiopeiának és a többi halvány mécseseknek tovább segit a reflektorok pislogása, s a rakéták sziporkázása elüzni az éj sötétjét.

És a kettyegő Mauserek, meg durrogó Manlicherek ujra folytatják végnélküli dialogusukat, mintha mi se történt volna ... *Rada Ferenc.*

KÖZGAZDASÁG.

Baromfi betegségek.

Tudomásom szerint általános a panasz a vármegye területén a baromfiaknak pusztulása miatt, ez okból a gazdaközönség érdekét kivánom kielégiteni, amidőn a baromfitenyészeteket nagyon veszélyeztető baromfi betegségeket és azok ellen védekezést, amennyire e helyen lehetséges, ismertetem.

Baromfiak betegségei: Baromfi cholera, tyukpestis, a szárnyasok diphtheriája és gümőkora. Mindezen betegségek ragadós természetüek és pusztitó jellegüek és gyógykezelésük nagyon kevés eredménnyel jár és igy azok ellen legtöbb sikerrel küzdhetünk védekezéssel.

A védekezés céljából és a betegség behurcolásának megakadályozása végett különösen uj állatok beszerzésekor a legnagyobb óvatossággal járjunk el. Igy igen ajánlatos az uj állatokat legalább egy hétig elkülönitett helyen megfigyelés alatt tartani és csak ezen idő eltelte után bocsátani a meglevő egészséges állatok közé. Ha pedig már a betegség fellépett, akkor a még teljesen egészséges állatokat helyezzük át azonnal tiszta helyre betegek és gyanusak leölendők vagy kezelés alá veendők, az elhullottakat pedig mélyen el kell ásni vagy ami még helyesebb elégetni.

A régi tartózkodási helyet gondosan tisztitsuk meg és fertőtlenitsük. E célból ajánlatos az ürülékek összegyüjtése és elégetése után ugy a baromfi ól falait, rudjait és az etetésre és itatásra használt tárgyakat forró vizzel vagy luggal lemosni és bemeszelni, a talajt pedig 3%-os kreolin vagy lysol oldattal erősen meglocsolni. Az ólnak több napi szellőztetése lényegesen előmozditja az eljárás sikerét. Az egészséges és elkülönitett állatokat tartsuk állandó megfigyelés alatt és amint valamelyiken a betegségnek legkisebb jele mutatkozik, azt azonnal távolitsuk el. Itt is szükséges a tisztogatásról gondoskodni és az ürüléket legalább napjában egyszer összeszedni és elégetni.

A fennt emlitett betegségek, különösen a cholera és pestis elterjedésének legfőbb oka, hogy a tenyésztők nem gondolva meg, hogy eljárásukkal mily nagy kárt okoznak, a baromfiak között fellépett betegséget vajmi ritkán, vagy csak akkor jelentik szakértőnek, ha állományuk már teljesen fertőzve van, vagy ami még nagyobb hiba: az elhullott baromfiakat a fennt emlitett módon nem teszik ártalmatlanná, sőt azokat a szomszéd udvarára átdobva terjesztik a betegséget.

Addig is, amig módomban lesz előadás utján a baromfitenyésztőkkel a különféle betegségeket és tüneteit részletesebben megismertetni, e soraim szolgáljanak irányadóul az emlitett bántalmaknál.

Havas.

A Vármegyei Gazdasági Egyesület a szőllősgazdákért.

A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület szem előtt tartja a szőllősgazdák fontos érdekeit és előrelátással gondoskodni óhajt arról, hogy a jövő termelési évre biztositsa a szőllősgazdák rézgálic, rézkénpor és szénkéneg szükségletét. Az egyesület elnöksége felirt a földmivelési kormányhoz és kérte a minisztériumot, hogy a jövőre legalábbis annyi rézgálicot utaljon ki Veszprémvármegyének, mint a mult esztendőben. Kérelmezte továbbá a kormánytól, hogy a rézkénpor is hasonlóan és egyidejüleg a rézgálliccal, az állam által utaltassék ki és a törvényhatóság, illetve a gazdasági egyesület utján legyen a szőllősgazdák között szétosztva. Bejelenti az egyesület vezetősége a földmivelésügyi kormánynak, hogy a szénkéneg-hiány miatt a hazai szőllőkben sok helyen terjed a filoxéra.

A szőllősgazdák legfontosabb érdekének a jövő bortermés létkérdésének tarja, hogy a kormány bármi módon is szerezzen be szénkéneget a jövő tavaszra, mert ha ezt elmulasztja, pusztulás fenyegeti a hazai szőllőket. S kérdést intéz az egyesület a kormányhoz, hogy idejében legyen kegyes tudtul adni, hogy a mult évhez hasonlóan gondoskodik-e a szükséges rézgálic kiutalásáról s a rézgálliccal egyidejüleg oszt-e ki rézkénport, végül lesz-e a tavaszra szénkéneg. Az egyesület ezen kérdéseire igen fontosnak tartja a minisztérium bárminemü válaszát, mert ha biztositja a kormány a szükségleteket, ugy ezt idejében közhirré teheti az egyesület a gazdák körében és óhajtja őket a nagy nyereségre dolgozó üzérek uzsora-áraitól megmenteni.

Ha a kormány nem tudja fedezni a szőllőfenntartáshoz szükséges vegyiszereket, ugy az egyesületnek az a szándéka, hogy a szőllősgazdákkal szövetkezve, a rézgálicot direkte maguk vásárolják meg és hozatják be Svédországból, itthon pedig nyerészkedés nélkül szétosztják.

KRONDORFI
természetes savanyuviz
bor, pezsgőhöz legjobb ital:
Főraktár: **REININGER DEZSŐ, Veszprém.**

Anyakönyvi kivonat.

— 1916. október 18-tól 1916. október 24-ig. —

Születés.

Páltesz Ferenc máv. raktármunkás és Ender Erzsébet leánya Erzsébet r. kath. — Magyar Ferenc vajmester és Göcze Eszter fiuk Emil és Rezső ikertestvérek ev.

Halálozás.

Wiese Henrik katona, (halász) 1914. december 30-án hősi halált halt r. kath. 24 éves. — Golser Ferenc katona, (szolga) 1914. szeptember 17-én hősi halált halt r. kath. 30 éves. — Vajda Gyula katona, (kőmives) 1916. január 8-án hősi halált halt r. kath. 38 éves. — Simon Gábor katona, (földmives) 1916. május 22-én hősi halált halt ref. 37 éves. — Fedorczuk Miklós katona, (földmives) 1916. junius 22-én hősi halált halt g. kath. 26 éves. — Paor János r. kath. 10 napos. — Özv. Hartmann Istvánné Rédli Katalin magánzó r. kath. 78 éves. — Nyiszter Mihály r. kath. 22 hónapos. — Weisz Ibolya izr. 3 éves. — Neszler Ede nyomdászsegéd r. kath. 22 éves. — Natus Anna r. kath. 6 hónapos. — Özv. Thorma Béláné Fekete Gizella magánzó ref. 68 éves. — Szalai Ilona háziczéléd r. kath. 40 éves.

Házasság.

Csengey Kálmán József kir. törvényszéki biró ev. és Scheele Paulina Lujza Etelka ev.

A háboru krónikája.

Október 22. A magyar-román határon tovább harcolunk. Dobrudzsában a harc kedvezően folyik. A szövetséges német, bolgár és török csapatok a Duna mellett levő Rasova—Agenlar—Tuzlától délre huzódó vonalban több helyen benyomultak az ellenség főállásába és Tuzlát, a Topraizartól északkeletre, a Koziaregatól északra, valamint a Mulziovától északnyugatra emelkedő magaslatokat heves harc után elfoglalták. Ez alkalommal körülbelül 3000 oroszt, köztük egy ezredparancsnokot és néhány száz románt elfogtak, 22 gépfegyvert és egy aknavetőt zsákmányoltak. — A Karpatoktól északra az osztrák és magyar haderőnél nem volt különös esemény. — A Somme vidékén az erős tüzérharc tovább tart. Le Sars és Eaucourt—l'Abbaye között angol támadások közelharcban meghiusultak. A franciák előretörései összeomlottak. Az ellenségnek 12 repülőgépet lelőtték a németek. A Maas mindkét partján a tüzérségi tevékenység élénk volt. — A Pasubio-szakaszon állásaink ellen tovább tart a mindenféle kaliberű ágyuk heves tüze. A Brand-völgyben a völgyállás ellen előrenyomuló ellenséges századot megsemmisitettük. Két tisztet és 159 főnyi legénységet elfogtunk és 10 aknavetőt s más hadianyagot zsákmányoltunk. — Albániában nem történt kölönös esemény.

Október 23. A magyar-román határ mentén a heves harcok nem csökkenő erővel folynak. — Német csapatok rohammal elfoglalták a Narajovka nyugati partján levő orosz állásokat és az ellenséget a folyón át visszavetették. 8 tisztet és 745 főnyi legénységet szállitottunk be. — A Sommecsata elkeseredetten folyik tovább. Saillynál a franciák heves harcai eredménytelenek voltak. A Sommetól délre ellentámadással visszafoglalták a röviddel ezelőtt elvesztett árkokat. Három tisztet, 171 főnyi legénységet és 5 géppuskát vettünk el a franciáktól — A Toblino-tótól délre zsákmányul ejtettük egy olasz kötött léghajó burkolatát. — A Cserna-hajlásban a harcok meg nincsenek lezárva. Német csapatok beavatkoztak a harcba.

Október 24. A Predeál mellett folyó harcban 6 román tisztet és 555 főnyi legénységet elfogtunk. A helyzet egészben véve változatlan. A szövetséges csapatok megtörték Dobrudzsában az ellenség elszigetelt ellentálló-kisérleteit. Konstanzát éppen 8 héttel a román hadüzenet után német és bolgár csapatok elfoglalták. — A Narajovka nyugati partjai az ellenség által még megszálva tartott utolsó kis terület elfoglalásával teljesen megtisztitottuk az ellenségtől. Az arcvonal többi részein nem volt különös esemény. A tengermelléki arcvonalon az olasz tüzérségi tüz hevessége tegnap ismét fokozódott. — A hatalmas tüzérségi harc tegnap a Somme északi partján nem csökkenő erővel folyt tovább. Az angolok Le Sars és Les Boeufs között a franciák pedig csatlakozva Raucourtig délutántól egészen késő éjszakáig igen jelentékeny erőkkel támadtak, Az Argonnok és a Woevre közt a tüzérségi tüz élénk volt. — Az ellenséget a Cserna-könyökben német és bolgár csapatok támadása védekezésre szoritotta.

Október 25. Osztrák és magyar és német csapatok tegnap elkeseredett harc után elfoglalták Predeál helységet és 600 embert foglyul ejtettek. A vöröstoronyi szorostól délre támadásunk tért nyert. — A nyugati harctéren az angolok és franciák hogy az áttörést mindenáron elérhessék, folytatták nagy erőkkel intézett támadásaikat. A Sommetól északra nagy tömegeiknek harcbavetése ellenére sulyos, véres vereséget szenvedtek. — Az ellenség a Somme-menti támadásait Verdun melletti támadásokkal akarta támogatni. A Maas keleti partján a német állások erős tüz alatt állottak. — Az orosz harctéren a helyzet változatlan. — A tengermelléki arcvonalon az olaszok ágyu- és aknavetőtüze tovább tart. Különösen a Karszt-fensikon volt heves időnként az ágyu- és aknaharc.

Október 26. Osztrák és magyar és német csapatok elfoglalták a Vulkán-szorost. A Kampolungtól északra harcoló szövetséges haderők szintén tért nyertek. Magyarország keleti határán, tovább folyik a harc. — Dobrudzsában a szövetséges csapatok üldözik az ellenséget. Ma reggel a szófiai első gyalogos hadosztály elfoglalta Csernavodát. Az üldözés tovább folyik. Konstanzában ejtett zsákmány jelentékeny: 500 vasuti kocsit és több lokomotivot, számos petróleum-tartót, 70 török járműből álló flottát. — A hármas országhatáron csapatainak uj állásaikban visszaverték az oroszok támadásait. Zborovtól délre lefolyt sikeres előőrsi csatározáson kivül az osztrák és magyar csapatoknál nem volt jelentős esemény. — A Sommecsata tovább tart. A franciák Douaumont falu és erőd, valamint Thiaumont és a Haudromonti kőbánya elfoglalását jelentik. — A Karszt-fensik északi részén heves ágyu- és aknavető tüz alatt állott. — A délkeleti harctéren, Albániában nincs ujság.

Október 26. Kampolungtól északra a románok ellentámadásait visszavertük. A predeáli nyeregtől délre honvéd csapataink sikeresen előre haladnak. A Berecki hegységben a bajorok megtisztitottak egy határgerincet. — Hadműveleteink Dobrudzsában tovább folynak. Hogy a románok vereségüknek milyen nagy jelentőséget tulajdonitának, az abból is kitünik, hogy az egész csernavodai Duna-hidat fölrobbantották. — A három ország határán a Neagra-patak mellett emelkedő magaslatokon orosz támadásokat visszavertünk. — Német tüzérség a Somme mindkét oldalán hatásos tüz alatt tartotta az ellenség árkait, ütegeit és műveit. A franciák tegnapelőtti támadása Verduntól északkeletre, amelynek a ködös idő kedvezett, e szétlőtt árkokon át a Douaumont-erődig és faluig nyomult előre. Az égő erődöt őrsége kiüritette. — Állásaink a Wippach-völgyben és a Karszt-fensikon tegnap delelőt heves tüzérségi- és aknatüz alatt állottak, amely deltájban lassanként alább hagyott. — A Presba-tótól délre bolgár lovasság érintkezésben jutott ellenséges osztagokkal.

!! Nagy megtakaritás !!
üzleteknek, gyáraknak, malmoknak és gazdaságoknak.

A létező legjobb és legtartósabb

: PAPIRSPÁRGÁT :

Csomagolásra 2, 2½ 3 és 4 mm. vastagságban kgként K 3.50, 100 kg. K 340·—.

Postacsomagokhoz kgrként K 4·20, 100 kg. K 400·—.

Szőlőkötözéshez (2 és 2½ mm.) kgként K 3·50, 100 kg. K 340.

Zsákzsinegnek 4 mm.-teresből vágva és kötegelve kgként K 3·60, 100 kg. K 350·— árban szállitja pécsi raktáraiból utánvéttel a

Péesi Kereskedelmi és Iparbank R.T. áruosztálya Pécs.

5 kgnál kevesebb nem küldhető.

Papirkötelek.

Elismerő nyilatkozatok.

Nagyobb rendelésnél engedmény.

Mindenkinek fontos!

A kenderzsineg teljes hiányának beálltával

a győri SINGER MÓR W. ÖZVEGYE és FIA cég

a rózsahegyi

PAPIRZSINEG-

gyárral szerződést kötött, mely szerint az egyedüli elárusitást **a gyár eredeti árai és feltételei szerint eszközli.**

Eddig a legjobb, legmegfelelőbb gyártmány

Kivánatra a cég képviselője mintákkal bárhol megjelenik.

Hölgyek figyelmébe!

Tisztelettel értesitem m. t. Hölgyrendelőimet, hogy **f. évi november 1-től**

Női **Divattermemet** elegáns **próbateremmel** egybekötve **Kossuth Lajos-utca 12.** szám alá helyezem át. Egyben tisztelettel tudatom, hogy raktáron vannak **kék és fekete kosztüm, télikabát szövetek, selyembélés, gombok, gyapju vaterlin.** Méltóztassanak idejekorán, mig a készlet tart, a szükséges ruhanemüeket megrendelni. A legelegánsabb és finom izlésü kosztümök, felöltők, szép télikabátok, utiruhák kizárólag nálam készülnek. Szives megrendelésüket várva tisztelettel

PAÁL LAJOS

női szabó,

volt budapesti elsőrendű szabász.

Keresünk megvételre!

diót, mákot, akácmézet, sárgaviaszt, tarhonyát, makarónit, gombát, borsót, lencsét, veres-hagymát, fokhagymát, szilvóriumot, törkölyt, borovicskát

POLACSEK Fülöp és Fia Nyirbátor ::

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Interurban

Wellner Gyula

régi jóhirü fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpadlás nélküli műfogak specialis készitője.

Számtalan elismerő levél.

Tanitóknak kedvezmény.

A Közgazdasági Bank és Takarékpénztár Veszprémben

állandó betétek után

4½%

kamatot fizet, s az intézet fizeti a tőkekamat-adót is.

Bakos Kálmán

csemege-, füszer-, bor- és gyarmatárukereskedő, ásványviz nagy raktára

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sürgöny Bakos kereskedő Veszprém.

Nagy választék

hazai és különleges

Borokban, Pezsgők, Likőrök, Cognac, Puncs stb.

Hentesáruk, Sajtok

Friss és Déligyümölcsök, Befőttek, Gyümölcsiz

Konzervek

Libamáj painok, Hus- és Halkonzervek

Száritott főzelékek

Főzelékkonzervek
Teasütemények
Háztartási cikkek

Vadak

Vidéki rendelések azonnal el lesznek intézve

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészitő

VESZPRÉMBEN

Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen uj orgonák épitését a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakitását és hangolását jutányos árban számitom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben készitek. ZONGORÁK javitását és hangolását ugy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközlök.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Alapittatott 1894-ben — Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készit a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

a legegyszerübbtől a legfinomabb kivitelig minden néven nevezendő

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

azymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetmények, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyek, meghivók, eljegyzési és eskettési tudósitások, számlák, cimkék, stb. stb., jutányos árakon számitva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle.

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint füzve vagy bekötve szállittatnak. Hivatalos levélpapirok és boritékok, okmányboritékok mindenféle alakban és szinben. Egy és négyvonalas csinos viz-galapok, tetszészerinti mennyi égben. — Kaphatók a legjobb minőségű fehér irodai, egyszintén fogalmazópapirok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61 **Veszprémben** Telefon 61

Veszprém, Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában. Kiadótulajdonos a Veszprém-Egyházmegyei Könyvnyomda.